Openbaar Zaaknummer: Z/25/327731

# Beslisnota voor de Gemeenteraad

# Onderwerp: Nota Verbonden Partijen

# Collegedatum: 9 december 2025

**Voorgesteld besluit**
de Gemeenteraad besluit:

1. de Nota Verbonden Partijen 2025 en de volgende afspraken die hierin (bijlage 1) zijn opgenomen, vast te stellen:
   I. Als we ons verbinden aan een verbonden partij, doorlopen we het stappenplan en leggen we bij elke stap de overwegingen vast.
   II. Bij het aangaan van een verbonden partij heeft publiekrechtelijke samenwerking de voorkeur boven privaatrechtelijke samenwerking. Dit omdat publiekrechtelijke samenwerking meer wettelijke waarborgen biedt voor democratische controle, verantwoording en transparantie.
   III. Als we ons verbinden aan een verbonden partij legt het college (bij een collegeregeling of gemengde regeling) of de burgemeester (bij een burgemeestersregeling of gemengde regeling) een procesvoorstel voor aan de raad. In theorie kan dit ook de raad zijn, als de raad deelnemer wordt aan een gemeenschappelijke regeling (raadsregeling). In het procesvoorstel staan de te zetten stappen en per stap de informatie en besluiten. Bij een raadsregeling is dit aan de raad zelf.
   IV. Bij het (samen)werken met een verbonden partij beschouwen raad, college en ambtelijke organisatie de verbonden partij als onderdeel van de gemeente. Ieder vervult een eigen rol. De raad is kaderstellend en controlerend. Het college is eigenaar en opdrachtgever bij een collegeregeling. Betreft het een raads- of burgemeestersregeling, dan is de raad of burgemeester eigenaar en opdrachtgever. De ambtelijke organisatie treedt op als accounthouder.
   V. Elke aan de gemeente Wijchen verbonden partij kent een risicoprofiel en een daarbij passend toezichtarrangement. Raad, college en ambtelijke organisatie sturen op de verbonden partijen op basis van deze toezichtarrangementen.
   VI. We evalueren elke verbonden partij eenmaal per raadsperiode. Hierin wordt ook een herwaardering van het risicoprofiel en toezichtarrangement meegenomen. De vorm van de evaluatie is afgestemd op het risicoprofiel. De evaluatie gaat gepaard met een advies aan de raad.
   VII. Het college maakt bij het beëindigen van een relatie met een verbonden partij voor de raad inzichtelijk wat het beëindigen van de relatie betekent.
2. te bepalen dat deze Nota daags na bekendmaking in werking treedt.
3. de Nota verbonden Partijen Wijchen 2018, vastgesteld op 18 september 2018, in te trekken.

**Aanleiding**
Gemeenten worden geconfronteerd met steeds complexere maatschappelijke opgaven, terwijl de beschikbare middelen onder druk staan en het takenpakket blijft groeien. Deze ontwikkelingen maken het voor individuele gemeenten moeilijker om alle taken zelfstandig uit te voeren. Landelijk is daarom een duidelijke trend zichtbaar waarin gemeenten samenwerken binnen verbonden partijen. Ook voor de gemeente Wijchen is

deze samenwerking noodzakelijk om lokale ambities te realiseren en het publieke belang te dienen.

De samenwerking met verbonden partijen brengt echter een grotere afstand tot de uitvoering met zich mee dan bij taken die in eigen beheer worden uitgevoerd. Dit maakt de sturing en het toezicht complexer, terwijl meer dan een derde van de gemeentelijke middelen via verbonden partijen wordt ingezet. Om deze reden is een nieuwe Nota Verbonden Partijen opgesteld. Deze geactualiseerde nota bevat heldere afspraken en toezichtarrangementen, zodat raad, college en ambtelijke organisatie effectief kunnen sturen en verantwoording kunnen afleggen. De nota levert daarmee een belangrijke bijdrage aan het versterken van de kaderstellende en controlerende rol van uw raad.

Het voorstel vloeit voort uit een interne evaluatie van de vorige Nota Verbonden Partijen, die op 29 november 2018 door uw raad is vastgesteld. Bij dat besluit is bepaald dat de nota per raadsperiode geëvalueerd dient te worden. Deze interne evaluatie heeft plaatsgevonden met betrokkenheid van de auditcommissie, de raadswerkgroep Verbonden Partijen en accounthouders van gemeenschappelijke regelingen. Op basis van de interne evaluatie is gekozen voor een meer praktische insteek en zijn landelijke ontwikkelingen sinds 2018 verwerkt in de voorliggende nota.

**Eerdere besluiten**

| **Datum** | **Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)** |
|---|---|
| 29-11-2018 | Besluit 18 7B 21660 Nota Verbonden Partijen |

**Gewenst resultaat**
Met de nieuwe Nota Verbonden Partijen beogen we bij te dragen aan een effectievere en efficiëntere informatievoorziening en sturing op verbonden partijen, zodat de raad, het college en de ambtelijke organisatie hun verantwoordelijkheden op een consistente en professionele wijze kunnen invullen. Door een gemeente-brede, eenduidige en op de specifieke verbonden partij afgestemde werkwijze te hanteren, creëren we duidelijke kaders voor het aangaan, evalueren en beëindigen van samenwerkingsverbanden. Daarnaast zijn toezichtarrangementen ingericht die het mogelijk maken om op afstand effectief te sturen en te controleren. Hiermee wordt de raad in staat gesteld haar kaderstellende en controlerende rol optimaal te vervullen, zodat het publieke belang gewaarborgd blijft en de samenwerking met verbonden partijen bijdraagt aan het realiseren van onze lokale ambities.

**Argumenten**
1.1. *De Nota Verbonden Partijen versterkt grip op samenwerking door een integrale benadering*
De samenwerking met verbonden partijen kent meerdere fasen: oprichting, sturing,

evaluatie en beëindiging. Elke fase beïnvloedt de kwaliteit van de samenwerking en de mate van grip die de gemeente kan uitoefenen. Als een verbonden partij niet goed wordt ingericht bij oprichting, ontstaan later problemen in sturing en verantwoording. De nieuwe Nota Verbonden Partijen legt voor elke fase duidelijke kaders en werkwijzen vast, zodat de raad zich bewust is van keuzes en invloed in elke stap van de samenwerking.

1.2. *De Nota biedt duidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden.*
Het werken met verbonden partijen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van raad, college en ambtelijke organisatie. Zonder heldere afspraken bestaat het risico op versnippering en onduidelijkheid. De nota maakt inzichtelijk wie welke rol heeft en hoe informatievoorziening en sturing worden georganiseerd.

1.3. *De Nota blijft inzetten op toezichtarrangementen op maat*.
Verbonden partijen verschillen sterk in omvang, risico en maatschappelijke relevantie. Een uniforme aanpak zou leiden tot inefficiëntie en mogelijk onvoldoende grip op risicovolle verbonden partijen. De nota blijft voorzien in toezichtarrangementen die aansluiten bij het risicoprofiel van elke verbonden partij. Hoe hoger het risico, hoe intensiever de sturing en informatievoorziening. Dit zorgt voor doelmatige inzet van tijd en middelen en vergroot de effectiviteit van toezicht.

1.4. *De Nota bouwt voort op een bewezen basis.*
De nieuwe Nota Verbonden Partijen borduurt voort op de basis van de in 2018 vastgestelde nota. Uit de interne evaluatie bleek dat deze nota goed functioneerde, maar dat aanscherping nodig was. De nieuwe nota verwerkt aanbevelingen uit die evaluatie en introduceert verbeteringen in rollen, coördinatie en monitoring. Daarnaast wordt de evaluatiecyclus efficiënter door vierjaarlijkse herziening van risicoprofielen en toezichtarrangementen, terwijl jaarlijkse verantwoording via begroting en jaarrekening blijft geborgd. Hiermee ontstaat een toekomstbestendige werkwijze die aansluit bij landelijke ontwikkelingen.

**Tegenargumenten en risico's**

1.1. *Alleen een Nota Verbonden Partijen staat niet garant voor aandacht en betrokkenheid*.
Een beleidsnota op zichzelf brengt geen verandering teweeg. Het vaststellen van kaders en afspraken is noodzakelijk, maar onvoldoende als deze niet in de praktijk worden toegepast. De voorliggende nota biedt concrete aangrijpingspunten in de vorm van afspraken en toezichtarrangementen, maar deze moeten actief worden geïmplementeerd door raad, college en ambtelijke organisatie. Zonder opvolging blijft het bij intenties en niet bij daadwerkelijke verbetering van sturing en grip. Dit vraagt om blijvende aandacht, periodieke evaluatie en een cultuur waarin samenwerking met verbonden partijen structureel op de agenda staat.

1.2. *Volledige invloed is niet mogelijk door samenwerking met andere gemeenten*.
Verbonden partijen waarin meerdere gemeenten participeren, kennen een gedeelde verantwoordelijkheid. Gemeente Wijchen kan niet zelfstandig alle beslissingen beïnvloeden. Effectieve sturing vraagt daarom om afstemming en coalitievorming met

andere deelnemende gemeenten. Dit is een reëel aandachtspunt, maar vormt geen reden om eigen kaders achterwege te laten. Integendeel: door onze uitgangspunten helder vast te leggen in deze nota, kunnen wij zelfbewust en consistent het gesprek voeren met partners. Bovendien zijn afstemming en coalitievorming expliciet opgenomen in de instrumenten en toezichtarrangementen, zodat deze randvoorwaarde geborgd is.

**Financiële gevolgen**
De toepassing van de Nota Verbonden Partijen vraagt geen extra ambtelijke capaciteit ten opzichte van het bestaande beleid. Daarmee zijn er geen aanvullende financiële consequenties verbonden aan dit besluit.

**Communicatie**
De Nota Verbonden Partijen is toegelicht en besproken met de Raadswerkgroep Verbonden Partijen (klankbordgroep). Na vaststelling van de nieuwe Nota Verbonden Partijen door uw Raad wordt actief ingezet op interne en externe communicatie om de nieuwe werkwijze goed te implementeren. Binnen de organisatie gaan we in gesprek met de accounthouders om de afspraken en toezichtarrangementen concreet toe te passen in hun dagelijkse werkzaamheden.

**Inwonersparticipatie**
Voor het opstellen van de Nota Verbonden Partijen is geen inwonersparticipatie toegepast.

**Uitvoering of Vervolgstappen**
Na vaststelling van de Nota Verbonden Partijen door uw Raad worden de accounthouders van de verschillende verbonden partijen geïnformeerd over de nieuwe afspraken, zodat zij deze werkwijze kunnen toepassen en – indien nodig – de verbonden partijen hierover kunnen informeren. Daarnaast worden de interne werkprocessen aangepast en ingericht conform de nota. Dit omvat het herzien van de paragraaf Verbonden Partijen in de begroting en jaarrekening, zodat deze volledig aansluit bij de nieuwe kaders. Tevens wordt de Nota verbonden partijen bekendgemaakt in het digitale gemeenteblad en gepubliceerd op overheid.nl.

**Geheimhouding**: Niet van toepassing.

**Bijlagen:**

**Bijlage 1:** Nota Verbonden Partijen 2025